

Broedende visdieven op de Splitsingsdam

Zicht op de Splitsingsdam vanaf de Landtong Rozenburg (foto: Rob Busser).

MAARTJE ZINDLER

Broedende visdiefjes in de drukte van de Rotterdamse haven: droombeeld of realiteit? Een natuurcompensatieproject op de Splitsingsdam zal het leren.

Visdieven zijn slanke, witte vogels met een zwart kapje op hun kop en een spitse, rood-oranje snavel met een zwarte punt. Van maart tot begin november zijn ze in Nederland. Je kunt ze dan zien in de buurt van water, biddend in de lucht op zoek naar visjes om te eten. Visdieven broeden van nature op kale of schaars begroeide terreinen zoals zandplaten,

Visdief (Frits van Daalen).

gorzen en drooggevallen gronden. Hoge begroeiing kan namelijk door grondpredatoren, zoals ratten en vossen, worden gebruikt als schuilplaats. Bovendien hebben ze voorkeur voor eilanden, ook weer om het grondpredatoren moeilijker te maken bij de nesten te komen. Deze gebieden zijn helaas zeldzaam geworden in onze drukbevolkte delta.

Uitgelezen kans

Waar eens het uitgestrekte en bijzondere broedgebied De Beer lag, ligt nu een werelddhaven. Toch blijft dit gebied de visdief trekken. Hij vindt namelijk zijn voedsel, kleine visjes en kreeftjes, in de monding van de Nieuwe Waterweg en broedt het liefst dicht bij zijn foerageergebied. De Splitsingsdam ten zuiden van Hoek van Holland leek dan ook een uitgelezen plek om een nieuw broedgebied te realiseren met het compensatiegeld van het Sluftermeer. In 2000 is de oostelijke punt van de Splitsingsdam ingericht als een broedgebied voor visdieven. Eind 2005 is de oppervlakte van dit gebied zelfs verdubbeld. Er ligt nu een oppervlakte geschikt broedgebied van bijna 7000 m² boven op de dam.

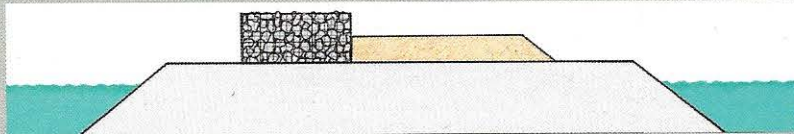
Ongeschied

Deze strekdam is ooit aangelegd voor de geleiding van scheepvaart. Hij scheidt de vaarweg van de Nieuwe Waterweg en het Calandkanaal. Maar de dam heeft meer functies. Hij gaat verzilting van de Nieuwe Waterweg en de bovenstrooms gelegen rivieren tegen. Daarnaast houdt hij de vaargeul op diepte. Hoewel de Splitsingsdam helemaal voldoende rust, genoeg ruimte en voldoende voedsel biedt, was hij aanvankelijk ongeschikt als broedgebied. De dam is namelijk aan de bovenzijde geasfalteerd, waar-

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Nijlgans	0	0	0	1	0	0
Scholekster	0	6	0	0	0	0
Stormmeeuw	3	5	15	4	4	3
Kleine Mantelmeeuw	0	0	16	18	29	92
Zilvermeeuw	4	2	10	8	11	31
Visdief	3	10	11	0	0	0

gebroed op de dam (zie tabel). In de jaren erna waren de visdieven wel in het gebied geïnteresseerd, maar sloten ze zich toch liever aan bij de kolonie in de Vogelvallei op de Maasvlakte. Vrijwel zeker is dat de visdieven zijn verdreven door broedende zilvermeeuwen en kleine mantelmeeuwen.

Tabel 1: Broedresultaat op de Splitsingsdam per jaar (bron: Rijksinstituut voor Kust en Zee/RIKZ).

Dwarsdoorsnede van de dam met gecreëerde broedgebied

door visdieven hier geen nest op kunnen maken. Een belangrijk voordeel is echter dat de Splitsingsdam omgeven is door zout getijdenwater, waardoor mensen en grondpredatoren deze moeilijk kunnen bereiken.

Aanleg van een broedlocatie

Om de dam geschikt te maken als broedgebied is in 2000 op de asfaltlaag een laag grind en schelpen aangebracht. Een opstaande rand van twee lagen schanskorven moest voorkomen dat het grind en de schelpen wegwaaien of wegspoelen. Daarnaast biedt deze rand een schuilplaats tegen de wind en de golven voor de kleine kuikens die net uit het ei gekropen zijn. Een schanskorf bestaat uit een metalen hekwerk, gevuld met stenen, in dit geval fosforslakken, een afvalproduct van de Hoogovens. Dit hergebruik voorkomt dat onnodig nieuwe, primaire grondstoffen gebruikt worden.

Tegenvallend broedsucces

Vanaf de aanleg van het broedgebied in 2000 hebben visdieven vroeg in het seizoen grote belangstelling voor het gebied getoond. Toch hebben uiteindelijk alleen in de jaren 2000 en

2001 een tiental visdieven

Uitbreiding en aanpassing

Om het broedsucces te verbeteren is besloten om het oppervlak aan geschikt broedgebied uit te breiden. Een grotere kolonie visdieven kan zich namelijk beter weren tegen de predatie meeuwen. Daarnaast is besloten om de rand met schanskorven rondom het broedgebied te verlagen, omdat de meeuwen deze gebruikten als uitkijk om de 'aanval' voor te bereiden. In het najaar van 2005 is de uitbreiding gerealiseerd en daarmee is het broedgebied twee keer zo groot geworden. Uit een proef in 2000 bleek dat het voor het broedsucces niet uitmaakt of de ondergrond uit grind of schelpen bestaat. Omdat grind een goedkoper materiaal is, is dit voor de uitbreiding toegepast. De uitbreiding is omsloten door een rand schanskorven van één laag dik. Bij het verwijderen van de bovenste laag schanskorven kwam een extra reden voor het beperkte broedsucces aan het licht: ratten. Tussen de schanskorven zaten namelijk vele tientallen rattennesten. Naar aanleiding van deze ontdekking zijn in de afgelopen winter rattenstations geplaatst. Omdat de uitbreiding van het broedgebied pas in de winter van 2005 is uitgevoerd, kunnen we van dit deel nog niet aangeven wat het broedsucces is, maar we hopen dit voorjaar natuurlijk op een grote kolonie visdieven.

Nieuwsgierig geworden naar dit bijzondere gebied? Met een verrekijker is het broedgebied goed te zien vanaf het einde van de Landtong Rozenburg.

ING. M.M. ZINDLER IS PROJECTLEIDER INTEGRAAL WATERBELEID BIJ RIJKSWATERSTAAT ZUID-HOLLAND

Een rattenhol in de rand van schanskorven (foto: Maartje Zindler).

Splitsingsdam na de uitbreiding van het broedgebied (foto: Maartje Zindler)

